

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับปัจจัยความสำเร็จ
กับระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาล
ไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กรณีศึกษา : เทศบาลนครหาดใหญ่

ดาวริกา อักษรถึง*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลนครหาดใหญ่ ระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลนครหาดใหญ่ และความสัมพันธ์ระหว่างระดับปัจจัยความสำเร็จกับระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลนครหาดใหญ่ รวบรวมข้อมูลจากบุคลากรซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานระดับปฏิบัติของเทศบาลนครหาดใหญ่จำนวน 140 คน สุ่มโดยคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากตัวแบบและแนวความคิดของวรเดช จันทรศร ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่อยู่ในระดับมาก ในภาพรวม ($\bar{X}=3.67$, $S.D.=0.84$) และรายด้าน คือ ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านผู้บริหาร และบุคลากรผู้ปฏิบัติ ปัจจัยด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ปัจจัยด้านการจัดหาส่งเสริม ควบคุม ประเมินผล และการให้คุณให้โทษ และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและกลุ่มเป้าหมายอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย 3.84 3.79 3.73 3.64 และ 3.64 ตามลำดับ ส่วนในด้านสมรรถนะและลักษณะองค์การอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 3.37 ระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลนครอยู่ในระดับมาก ในภาพรวม ($\bar{X}=3.56$, $S.D.=0.91$) และรายด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย 3.81 3.76 3.60 3.54 และ 3.54 ตามลำดับ ส่วนหลักคุณธรรมอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 3.15 และระดับปัจจัยความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลนครหาดใหญ่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลนครหาดใหญ่ทุกด้าน

คำสำคัญ : ระดับปัจจัยความสำเร็จ หลักธรรมาภิบาล เทศบาลนครหาดใหญ่

* มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000 อีเมล : daowrica@gmail.com

The Relationship between the Level of Success Factors and the Level of Success on the Implementation of Good Governance Principles to the Practice of Local Government Administration: A Case Study of the Hatyai City Municipality

Daowrica Aksornthung*

Abstract

The objective of this research was to examine: level of success factors of the Implementation of good governance principles of the hatyai city municipality, level of success of the Implementation of good governance principles, and the relationship between the level of success factors and level success of good governance principles of the hatyai city municipality. One hundred and forty samples drawing by purpose selection random sampling about 140 municipality mfficers who have been working at Hatyai City Municipality. The questionnaires was developed by researcher. The results were as follows: The level of success factors of the Implementation of good governance principles was at high level for the total score ($\bar{X}=3.67$, S.D.=0.84) and policy, executive and implementers, program activities and assignments, the recruitment, promoting, controlling, evaluation, motivation, incentives and punishment activities and the environment and recipients were at high level with score 3.84, 3.79, 3.73, 3.64 and 3.64 respectively, but availability and characteristics was moderate that had score 3.37. The level of success of the implementation of good governance principles was at high level for the total score ($\bar{X}=3.56$, S.D.=0.91) and the rule of law, value for money, participation, transparency, accountability were at high level with score 3.81, 3.76, 3.60, 3.54 and 3.54 respectively, but ethic and integrity was moderate ($\bar{X}=3.15$, S.D.=1.08). As for the relationship between the level success factors and the level of success of the Implementation of good governance principles, it was found that the success factor is positively correlated with the level of success in all aspects.

Keywords: Level of success factors, Good governance, Hatyai city municipality

* Thaksin University, Amphur Muang, Songkhla 90000, Thailand. e-mail: daowrica@gmail.com

บทนำ

การสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล (good governance) เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมไทย เพื่อให้ระบบราชการขับเคลื่อนไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง สามารถเรียนรู้ ปรับตัว และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว เพื่ออำนวยความสะดวกและบริการให้แก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและรักษาผลประโยชน์ของชาติ (จิรวัดน์ อัครบวร และรัตนศักดิ์ เจริญทรัพย์, 2552) ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม (rule of law) หลักคุณธรรม (ethics/integrity) หลักความโปร่งใส (transparency) หลักการมีส่วนร่วม (participation) หลักความรับผิดชอบ (accountability) และหลักความคุ้มค่า (value of money)

เทศบาลนครหาดใหญ่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ มีความมุ่งมั่นในการบริหารกิจการเทศบาลให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยอาศัยปัจจัยต่างๆ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายตามหลักการของหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ปัจจัยด้านสมรรถนะและลักษณะขององค์การ ปัจจัยด้านผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติ ปัจจัยด้านการจัดหา ส่งเสริม ควบคุม ประเมินผล และการให้คุณให้โทษ และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและกลุ่มเป้าหมาย โดยยึดหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ ตามภารกิจและบทบาทในการให้บริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่นให้น่าอยู่ ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เพื่อจะได้ตอบสนองความต้องการของประชาชนในทุกๆ ด้านได้อย่างรวดเร็ว ทัวถึง และเสมอภาค

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารจัดการของเทศบาลนครหาดใหญ่ที่ประสบความสำเร็จมีปัจจัยอะไรบ้าง และมีความสัมพันธ์กับระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติอย่างไร รวมทั้งมีการเสนอแนะแนวทางไว้อย่างไร เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวบรรลุผลสัมฤทธิ์ในระดับที่สูงขึ้น โดยผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในหน่วยงานเทศบาลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดียิ่งขึ้นต่อไป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ เพื่อศึกษาระดับปัจจัยความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับปัจจัยความสำเร็จกับระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ปัจจัยด้านนโยบาย หมายถึง ความชัดเจนของข้อความ ระดับความเข้าใจของ ผู้ปฏิบัติในหน่วยงานเดียวกัน ระดับความเข้าใจต่างหน่วยงานและความสอดคล้องกันระหว่าง นโยบายกับแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และ วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

ปัจจัยด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน หมายถึง การกำหนดภารกิจ และการมอบหมายงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้าน เมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ความชัดเจนของกิจกรรมการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน กิจกรรมการบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ กิจกรรมการบริหารราชการ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ กิจกรรมการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน กิจกรรมการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ กิจกรรมการอำนวยความสะดวกและการตอบสนอง ความต้องการของประชาชน และความชัดเจนในกิจกรรมการประเมินผลการปฏิบัติราชการ

ปัจจัยด้านสมรรถนะและลักษณะขององค์การ หมายถึง ลักษณะโครงสร้าง องค์การ การกระจายอำนาจในองค์การ ลักษณะการเป็นองค์การการเรียนรู้ ความพร้อมของ ทรัพยากรบุคคล และความพร้อมของทรัพยากรด้านอื่นๆ ที่ไม่ใช่บุคคล

ปัจจัยด้านผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติ หมายถึง การสนับสนุนของผู้บริหารและ ของผู้บังคับบัญชา การเข้าไปมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ ปฏิบัติ ความพร้อมและความเต็มใจของผู้ปฏิบัติงาน ความผูกพันต่อองค์การ

ปัจจัยด้านการจัดหา ส่งเสริม ควบคุม ประเมินผล และการให้คืนให้โทษ หมายถึง กระบวนการจัดหาทรัพยากรบุคคล การให้รางวัล การพัฒนา การรักษาไว้และป้องกันทรัพยากร บุคคล ตลอดจนการประเมินผล และการมีระบบให้คืนให้โทษที่เป็นธรรม

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและกลุ่มเป้าหมาย หมายถึง การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ การประสานงาน หรือการร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เพื่อปฏิบัติตามนโยบายการสนับสนุน จากรัฐบาล และการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้รับบริการ

หลักธรรมาภิบาล 6 ประการ

ด้านหลักนิติธรรม (rule of law) หมายถึง ระบบกฎหมายและกระบวนการ ยุติธรรมที่ถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตย เป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎ กติกาต้องมีความชัดเจน และปฏิบัติตามกฎ กติกา ที่ได้ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด มีการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ปฏิบัติตามอย่างเท่าเทียม ให้ความสำคัญต่อการคุ้มครอง สิทธิมนุษยชนรวมทั้งการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในทุกระดับชั้น

ด้านหลักคุณธรรม (ethics/integrity) หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพของตน

ด้านหลักความโปร่งใส (transparency) หมายถึง การเปิดเผยท่าทีหรือข้อมูลของการดำเนินการใดๆ ที่เป็นไปตามกฎ กติกา และขั้นตอน พร้อมทั้งจัดให้มีข้อมูลข่าวสารให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียรับทราบด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย และสามารถเข้าถึงได้อย่างตรงไปตรงมา

ด้านหลักการมีส่วนร่วม (participation) หมายถึง กระบวนการที่องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการรับฟัง สามารถร่วมคิดและเสนอแนะ ตลอดจนสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและควบคุมปัจจัยต่างๆ รวมไปถึงการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของประเทศชาติที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของประชาชน โดยการให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็น ให้คำปรึกษาแนะนำ ร่วมวางแผนรวมถึงร่วมปฏิบัติ อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงเสรีภาพในการแสดงออกการอยู่ร่วมในสังคม รวมถึงการควบคุมโดยตรงจากประชาชน

ด้านหลักความรับผิดชอบ (accountability) หมายถึง การที่องค์กรหรือสถาบันใดๆ ที่มี หรือได้รับหน้าที่ให้กระทำใดๆ ที่ส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสีย ต้องพร้อมที่จะให้องค์กรหรือบุคคลใดๆ เข้าตรวจสอบหรือติดตามถึงขั้นตอนการดำเนินการนั้นๆ ได้ตลอดเวลา ซึ่งรวมถึงการเปิดกว้างเพื่อรับฟังความคิดเห็น คำวิพากษ์วิจารณ์ ตลอดจนข้อร้องเรียนต่างๆ

ด้านหลักความคุ้มค่า (value of money) หมายถึง กระบวนการในการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ได้อย่างคุ้มค่าเหมาะสมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถตอบสนองความต้องการของคนในสังคมโดยรวมได้อย่างรวดเร็ว มีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พนักงานระดับปฏิบัติของเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 219 คน

กลุ่มตัวอย่าง ใช้การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 140 คน โดยวิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive selection) เฉพาะบุคลากรที่เป็นพนักงานระดับปฏิบัติ เนื่องจากมีข้อจำกัดของเวลาในการเก็บแบบสอบถาม และพนักงานระดับปฏิบัติจะอยู่ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานตลอดเวลา ทำให้สามารถตอบแบบสอบถามและผู้วิจัยสามารถเก็บแบบสอบถามได้ทันในระยะเวลาที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามโดยศึกษาจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ปัจจัยความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อระดับปัจจัยความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยแจ้งผู้บริหารเพื่อทราบเรื่องการดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

1.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถามทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณของเนื้อหา เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

1.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) เป็นการหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ด้านโครงสร้างเนื้อหาและภาษา โดยการคำนวณหาค่าดัชนีสอดคล้อง (index of item – objective congruence: IOC) เพื่อให้มีความสมบูรณ์ เกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบและสามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษาแล้วนำมาปรับปรุงให้มีความเหมาะสม มีความถูกต้องก่อนที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

1.2 ความเชื่อมั่น (reliability) ในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้กับพนักงานระดับปฏิบัติของเทศบาลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย และนำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับและจำแนกเป็นรายข้อโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (cronbach's alpha coefficient) ของครอนบาค

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ทำการวิเคราะห์หาค่าร้อยละ (percentage)

2.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อระดับปัจจัยความสำเร็จต่างๆ ของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ทำการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

2.3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อระดับความสำเร็จการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ทำการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

2.4 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับปัจจัยความสำเร็จกับระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ วิเคราะห์โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (pearson product – moment correlation coefficient: r)

ผล

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7 ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9 และสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 หน่วยงานที่สังกัดส่วนใหญ่สังกัดอยู่สำนักงานกรช่าง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 35 สังกัดสำนักปลัด จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 สังกัดสำนักการศึกษา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 สังกัดกองสวัสดิการสังคมและกองวิชาการและแผนเท่ากัน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 10.7 สังกัดสำนักการคลัง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 และสังกัดสำนักสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 ประสบการณ์การทำงานส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 0-10 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 59.3 ตั้งแต่ 11-20 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3

ระดับปัจจัยความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยของระดับปัจจัยความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คือ ปัจจัยด้านนโยบายมีค่าคะแนนมากที่สุด ($\bar{X}=3.84$) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติ ($\bar{X}=3.79$) ปัจจัยด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ($\bar{X}=3.73$) ปัจจัยด้านการจัดหา ส่งเสริม ควบคุม ประเมินผล และการให้คุณให้โทษ ($\bar{X}=3.64$) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและกลุ่มเป้าหมายประชาชนผู้รับบริการ ($\bar{X}=3.64$) ยกเว้นปัจจัยด้านสมรรถนะและลักษณะองค์การมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.37$)

ระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ย พบว่า หลักนิติธรรม มีค่าคะแนนสูงสุด ($\bar{X}=3.81$) รองลงมาคือ หลักความคุ้มค่า ($\bar{X}=3.76$) หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=3.60$) หลักความโปร่งใสและหลักความรับผิดชอบต่อ ($\bar{X}=3.54$) ยกเว้น หลักคุณธรรม ($\bar{X}=3.15$) มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ความสัมพันธ์ของระดับปัจจัยความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยที่ระดับปัจจัยด้านผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติมากที่สุด ($r=0.863$) ระดับปัจจัยด้านสมรรถนะและลักษณะองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติน้อยที่สุด ($r=0.554$) ซึ่งหมายความว่าเมื่อระดับปัจจัยความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้นจะทำให้ค่าเฉลี่ยของระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติเพิ่มมากขึ้นด้วย

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลนครหาดใหญ่ พบว่า ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ปัจจัยด้านสมรรถนะและลักษณะองค์การ ปัจจัยด้านผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติ ปัจจัยด้านการจัดหา ส่งเสริมควบคุม ประเมินผล และการให้คุณให้โทษ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและกลุ่มเป้าหมายโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.7 ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของอิทธิชัย สิดำ (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ : ศึกษาในกรณีผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในจังหวัดปัตตานี พบว่า ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติทุกด้าน ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติทุกด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของนโยบาย ปัจจัยด้านความชัดเจนของนโยบาย ปัจจัยด้านการสนับสนุนและร่วมมือจากกลุ่มต่างๆ ปัจจัยด้านการคำนึงถึงวัฒนธรรมอัตลักษณ์ของพื้นที่ ปัจจัยด้านทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลไกต่างๆ ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และปัจจัยด้านภาวะผู้นำ และยิ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาริวิจัยของสิริกานต์ เอี่ยมอาจหาญ (2554) ที่ศึกษาวิจัยการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : วิเคราะห์กรณี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติมีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านการกำหนดภารกิจและ

การมอบหมายงาน ปัจจัยด้านผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ปัจจัยด้านการบริหารงานบุคคล ปัจจัยด้านสมรรถนะองค์การ รวมทั้งปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

ระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลนครหาดใหญ่ พบว่า ระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลนครหาดใหญ่ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.7 ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของสุรศักดิ์ ชะมารัมย์ (2554) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ระดับความสำเร็จของการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งได้แก่ การใช้หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า และสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของเสกสรร นิสัยกล้า (2550) ศึกษาวิจัยเรื่องการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ : กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับความสำเร็จของการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติกับระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลนครหาดใหญ่ พบว่า ระดับปัจจัยความสำเร็จทั้ง 6 ด้าน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลนครหาดใหญ่ทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 หมายความว่า เมื่อระดับปัจจัยความสำเร็จมีค่าเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้นจะทำให้ค่าเฉลี่ยของระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติเพิ่มมากขึ้นด้วย สอดคล้องกับการวิจัยของสิริกานต์ เอี่ยมอาจหาญ (2554) ที่ศึกษาวิจัยการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : วิเคราะห์กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลของการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติทุกด้าน โดยสรุปแล้วจากข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามพบว่า บุคลากรผู้ปฏิบัติงานซึ่งหมายถึงพนักงานระดับปฏิบัติและผู้บริหารของเทศบาลนครหาดใหญ่ได้มีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล แต่ในการปฏิบัติหน้าที่ย่อมมีปัญหาและข้อจำกัดบางประการที่อาจจะทำให้ในบางด้านของระดับความสำเร็จนั้นไม่สูงมากนัก ฉะนั้น ทางเทศบาลนครหาดใหญ่ จึงควรมีการส่งเสริมและพัฒนาผลสำเร็จให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นต่อไปในอนาคต

จากผลการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างระดับปัจจัยความสำเร็จกับระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่และการวิเคราะห์ระดับปัจจัยความสำเร็จ ระดับความสำเร็จที่มีความสัมพันธ์กันนั้น จะเห็นได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติของเทศบาลนครหาดใหญ่สอดคล้องกับตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (rational model) ของวอร์ดเช จันทรศร อ้างถึงในสุรสิทธิ์ วชิรขจร (2549) ได้เสนอไว้ว่า

เป็นตัวแบบที่ประสิทธิภาพของระบบการวางแผน และการควบคุมงาน กล่าวคือ หน่วยงานที่รับผิดชอบบริหารนโยบายจะต้องมีการกำหนดภารกิจ วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และเป้าหมาย ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน พร้อมทั้งทำการมอบหมายงานแก่ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสร้างระบบ ในการวัดผลในการดำเนินงาน การให้รางวัลตอบแทน และการลงโทษ ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งทาง เทศบาลนครหาดใหญ่มีการนำหลักธรรมาภิบาลเป็นหลักในการกำหนดนโยบายไว้อย่าง ชัดเจน บุคลากรผู้ปฏิบัติสามารถนำมาปฏิบัติได้ง่าย เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ส่วนการ มอบหมายงานนั้น ทุกสำนักทุกกองในเทศบาลนครหาดใหญ่มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานเตรียม ไว้ก่อนดำเนินการทุกครั้ง และในแผนงานก็ระบุรายละเอียดต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน ในขณะที่เดียวกัน เทศบาลนครหาดใหญ่ก็มีระบบการดำเนินการทางวินัยเพื่อเสริมสร้าง ควบคุมพฤติกรรมของ บุคลากรผู้ปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการจัดระบบการให้รางวัลตอบแทน การลงโทษ ที่ชัดเจน มีเกณฑ์มาตรฐาน ยุติธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ ทำให้เทศบาลนครหาดใหญ่ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถบริหารจัดการนโยบายต่างๆ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตาม หลักธรรมาภิบาลเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาให้ชุมชน มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตแก่พี่น้องประชาชนชาวหาดใหญ่ต่อไป

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับปัจจัยความสำเร็จกับระดับความสำเร็จของ การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลนครหาดใหญ่ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่า ควรนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้มาปรับใช้ในการสนับสนุน การดำเนินงานของเทศบาลนครหาดใหญ่ทุกระดับ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร จัดการของเทศบาลนครหาดใหญ่ให้มากยิ่งขึ้น และควรมีการส่งเสริมและพัฒนาระดับความสำเร็จ ของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยเฉพาะ ในด้านหลักคุณธรรม ซึ่งเป็นด้านที่อยู่ในระดับปานกลางให้สูงขึ้น นอกจากนี้ ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อ ความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในเทศบาลอื่นๆ ที่อยู่ในพื้นที่เพื่อเปรียบเทียบ ปัจจัยต่างๆ ในการนำมาประยุกต์ใช้ในเชิงการบริหารจัดการต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จิรวัดมน อัครบวร และรัตนศักดิ์ เจริญทรัพย์. (2552). แผนที่ยุทธศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง) (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สุรสิทธิ์ วชิรขจร. (2549). นโยบายสาธารณะเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บริษัท ธเนศวร (1999) พรินต์ติ้ง จำกัด
- สุรศักดิ์ ชะยามย์. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ, สาขาวิชาวิทยาการจัดการ.
- สิริกานจน์ เอี่ยมอาจหาญ. (2554). การนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : วิเคราะห์กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์.
- เสกสรรค์ นิสัยกล้า. (2550). การนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ : กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, สาขารัฐประศาสนศาสตร์.
- อิทธิชัย สีดำ. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์.